

УДК 811.161.2'253'255.4

DOI <https://doi.org/10.24919/2663-6042.14.2020.223498>

РОМАН МАРГАРЕТ ЕТВУД «СЛІПИЙ УБИВЦЯ» ЯК МАТЕРІАЛ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ КАНАДСЬКОЇ ПРОЗИ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Чернова Ю. В., Щербина А. М.

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Тема пропонованої статті орієнтує на дослідження однієї з найбільш складних і дискусійних проблем – проблеми перекладу, який здійснюється на когнітивно-прагматичному підґрунті. Серед порушуваних питань – теоретичні засади створення когнітивної та прагматичної основи перекладу роману, який завжди пов'язаний з певними складнощами лінгвістичного характеру, та проблема вибору конкретних перекладацьких трансформацій та засобів, з якою стикається перекладач на практиці. Реалізації поставленої в роботі мети – здійснити комплексний підхід до аналізу перекладу роману М. Етвуд «Сліпий убивця» українською мовою на предмет окреслення ступеня прагматичної адаптації його перекладу – сприяло виконання низки завдань. Передусім висвітлено питання щодо лінгвокультурних особливостей канадського англомовного художнього дискурсу (на матеріалі творчості Маргарет Етвуд), а також окреслено основні підходи до перекладу художніх творів, зокрема трансформаційний, денотативний та комунікативний напрямки. Визначено можливості прагматичної адаптації при перекладі канадських англомовних романів українською мовою; проаналізовано роман М. Етвуд «Сліпий убивця» як художній дискурс та розглянуто критерії відповідності у перекладі його українською мовою.

Зіставний аналіз дав змогу виділити типи відповідностей між мовними одиницями української та англійської мов, серед яких: повна еквівалентність, зумовлена зазвичай спільним походженням явищ; часткова еквівалентність та відсутність еквівалентності. Роман Маргарет Етвуд «Сліпий убивця» є зразком сучасного постмодерного канадського роману з характерними для таких романів використанням прецедентних текстів та інтертекстуальністю.

Акцентовано, що велика кількість відповідностей – часткових і повних еквівалентів – свідчить про те, що канадські романи мають досить великий потенціал для адекватної передачі значення з однієї мови на іншу. Вивчення лінгвістичних одиниць у сучасному канадському романі та аналіз їх перекладацьких трансформацій в українському перекладі є актуальним для продовження досліджень у цьому напрямі.

Ключові слова: перекладознавство, перекладацька трансформація, прагматична адаптація, канадський роман, Маргарет Етвуд, еквівалент, оригінал, переклад.

Chernova Yu. V., Shcherbyna A. M. The novel "The Blind Assassin" by Margaret Atwood as the material for research of Canadian prose translation into Ukrainian. This article theme is oriented towards the research of one of the most complicated and controversial problems, namely the problem of translation which is performed on the cognitive and pragmatic grounds. The issues solved contain theoretical foundations of creating the cognitive and pragmatic basics of a novel translation, which is always associated with certain complexities of linguistic nature and the problem of choosing particular translation transformations and means that a translator faces during practical work. The realization of the goal set in the article, namely to perform a complex approach to the translation analysis of the novel "The Blind Assassin" by Margaret Atwood and to consider the pragmatic adaption of its translation, was successfully covered by the accomplishment of several tasks. First and foremost, the research highlights the issue of linguistic and cultural peculiarities of the Canadian English fiction discourse with the works of Margaret Atwood as the base; and the main approaches to the translation of fiction, namely transformational, denotative and communicative ways. Moreover, the possibilities of pragmatic adaptation in the process of translating Canadian English novels into Ukrainian have been defined; the novel "The Blind Assassin" by Margaret Atwood as fiction discourse has been analyzed and the criteria of its correspondence in the Ukrainian translation are distinguished.

The comparative analysis has allowed defining the following categories of correspondence between Ukrainian and English linguistic units: full equivalence, usually explained by the common origin of phenomena; partial equivalence and absence of equivalence. The novel "The Blind Assassin" by Margaret Atwood is a model of the contemporary postmodern Canadian novel, one of the features of which is the usage of precedent texts and intertextuality.

The article emphasizes that a great number of correspondences – partial and full equivalents – characterizes Canadian novels as those that have a substantial ground for adequate meaning conveying from a source language into a target one. The study of linguistic units in the novel "The Blind Assassin" and the analysis of their translation transformations in the Ukrainian translation are currently important for further research in this field.

Key words: translation study, translation transformation, pragmatic adaptation, Canadian novel, Margaret Atwood, equivalent, source, translation.

Постановка проблеми та обґрунтування актуальності її розгляду. У центрі дискурсу романів сучасної канадської письменниці М. Етвуд – жінка, але теми її творів універсальні: втрачені можливості, стосунки, що не склалися, примари минулого в сьогоденні, невідання і непорозуміння, які ускладнюють буття людей. Людина у творах М. Етвуд відчуває потребу не тільки в сімейній значущості, але й у суспільній, творчій діяльності та вільній самореалізації. Увагу М. Етвуд привертає доля жінки, якій буває не просто відстояти своє «я».

Актуальність теми пропонованого дослідження зумовлена зростанням наукового інтересу до проблем перекладацької діяльності, а також до питань вивчення способів відтворення мовних засобів у світлі когнітивної теорії перекладу.

Дослідницька проблема полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку перекладознавства в працях як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників існують протиріччя між розумінням адаптації як самостійного виду мовного посередництва і як невід’ємної частини процесу перекладу. Незважаючи на це, загальним для обох теорій є положення, що здебільшого адаптація при передачі вихідного тексту для іншомовної аудиторії є необхідною.

Прагматична адаптація, яка при перекладі може здійснюватися на рівні уривків тексту та на рівні тексту загалом, має комплекс перекладацьких прийомів та способів, використовуваних до всього тексту з метою подолання перекладацьких труднощів, викликаних кодовими, соціокультурними та комунікативними невідповідностями оригінального тексту і тексту перекладу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Більшість перекладознавців переконана в тому, що відмінність перекладу від інших видів міжмовного посередництва полягає в тому, що переклад потребує максимально повного й точного відтворення всієї системи смислів, які містяться у вихідному повідомленні [2, 99]. Але переклад художніх текстів передає зазвичай не тільки художнє, але й живе мовлення. Прагматичний рівень вмщує мету, мотиви, інтереси, установки та інтенції [3, 73].

Оскільки будь-яке висловлювання створюється з метою отримання комунікативного ефекту, то одним з основних завдань перекладача є зберегти або, якщо необхідно, видозмінити прагматичний складник тексту «з метою досягнення рівних комунікативних впливів» [6, 48]. Стикаючись з певними перекладацькими труднощами прагматичного характеру, перекладач вдається до зміни, а отже, і до прагматичної адаптації оригінального тексту.

А. Нойберт пропонує оперту на прагматичний підхід класифікацію оригінальних текстів, у якій виокремлює:

- текст мовою оригіналу не призначений виключно для носіїв цієї мови; тексти такого типу створюються спочатку на мові оригіналу, але припускають подальший переказ, тобто цільовою аудиторією такого тексту є носії мови перекладу;

- текст мовою оригіналу призначений спеціально для носіїв цієї мови;

- текст створений для носіїв вихідної мови, але після перекладу стає значущим і для носіїв інших мов;

- текст створений оригінальною мовою для перекладу і призначений для носіїв мови перекладу [8, 27].

Актуальною в нашому випадку є третя група текстів. До неї належать художні тексти, які хоч здебільшого й адресовані конкретній цільовій аудиторії, носіям цієї мови, але й припускають їхній подальший переклад для іншомовної аудиторії.

Таким чином, прагматична адаптація – це різновид адаптації, який ґрунтується на тому, що одночасно з власне семантичним значенням висловлювання виконує прагматичну функцію.

В. В. Демецька до спеціальної сфери прагматики відносить симптоматичну і сигнальну функції [1, 170–171], а до окремих прагматичних функцій – функцію залучення уваги адресата, функцію акцентуації комунікативно значущих елементів, функцію компресії інформації [1, 172].

В. Н. Комісаров виділяє такі види прагматичної адаптації [3, 41–52]:

- орієнтація на усередненого адресанта. Цей вид прагматичної адаптації застосовується в більшості випадків для передачі мовних реалій, топонімів та власних імен, які, як правило, представляють труднощі при перекладі. В рамках такої адаптації використовуються такі прийоми: експлікація, опущення, заміна відомим елементом, генералізація, конкретизація;

- орієнтація на правильність сприйняття оригінального тексту, на рівність комунікативних ефектів; у межах такої адаптації перекладач використовує такі способи: здійснення зближення комунікативних ефектів оригінального тексту й тексту перекладу із заміною асоціації вихідного тексту більш природними для іншомовного адресата асоціаціями; підвищення або зниження реєстру тексту перекладу;

- орієнтація на конкретного іншомовного адресата або ситуацію спілкування. Цей вид перекладацької адаптації використовується головню для перекладу назв художніх текстів, назв їхніх окремих розділів тощо;

- рішення «екстраперекладацького понадзавдання». Такий переклад припускає нульову прагматичну адаптацію і включає в себе філологічний переклад, який передбачає максимальне збереження особливостей вихідного тексту і створення іншого прагматичного потенціалу, продиктованого перекладацьким завданням [3, 41–52].

Формулювання мети і завдань статті. Мета статті – здійснити комплексний підхід до аналізу перекладу роману М. Етвуд «Сліпий убивця» українською мовою на предмет окреслення ступеня прагматичної адаптації його перекладу. Для досягнення цієї мети в роботі були поставлені такі **завдання**:

- розглянути лінгвокультурні особливості канадського англомовного художнього дискурсу, зокрема на матеріалі творчості Маргарет Етвуд (роман М. Етвуд «Сліпий убивця»);

- дослідити основні підходи до перекладу художніх творів: трансформаційний, денотативний та комунікативний;

- визначити можливості прагматичної адаптації при перекладі канадських англомовних романів українською мовою;

– визначити засоби відтворення сучасного канадського роману з англійської на українську мову та окреслити критерії відповідності між оригінальним текстом і перекладом.

Виклад основного матеріалу дослідження. У романі М. Етвуд «Сліпий убивця» (2000) сходиться багато ліній жанрово-стильових пошуків письменниці. У химерній формі нового варіанта її стереоскопії тут взаємодіє тема апокаліптичного майбутнього і драматичного минулого Канади, осмислених нашим сучасником. Багатозначність дійсності підкреслено розмаїттям ракурсів зображення, тобто прийомом, який М. Етвуд освоює ще у своїх ранніх творах. У «Сліпому вбивці» поліваріантність особливо виражена у «зустрічі» різних голосів, текстів, у заплутаній структурі оповіді. Але з погляду перекладознавства важливо проаналізувати мовні особливості роману та виявити специфічні ознаки канадської англійської мови.

Використання еквівалентів допомагає об'єктивно відобразити оригінал, сприяє відбору відповідних засобів мови перекладу, необхідних для достовірного тлумачення оригіналу [7, 18]. Перекладений дискурс повинен так само впливати на іншомовного адресата, як і оригінал – на свого [6, 116]. Повний еквівалент – образна мовна одиниця в мові-реципієнті, яка заснована на подібному образі і має однакове значення з мовною одиницею мови оригіналу. Наприклад, речення *Of Alex, of Richard, of bad faith, of our father and his wreckage; of God, perhaps, and her fatal, triangular bargain* (2) перекладено так: *Про Алекса, про Річарда, про зраду, про нашого батька та його катастрофу; можливо, про Бога й свою фатальну трикутну угоду* (1). Тут прикметник *fatal* повністю відповідає за семантикою обраному перекладачем еквіваленту *фатальна*.

Крім повних еквівалентів, перекладач також використовує часткові еквіваленти, до яких відносять мовні одиниці, що мають незначні лексичні та граматичні розбіжності, проте не змінюють змісту вислову. При частковій еквівалентності розбіжність може бути на лексичному, граматичному чи стилістичному рівнях. Еквівалентності цього рівня досягають за допомогою перекладацьких перетворень (лексична та граматична заміна, додавання, опущення, перефразування, компенсація). Важливими також постають стилістичні та прагматичні аспекти еквівалентності [6, 116–117]. Наприклад, *“Naturally,” I said* (2) перекладено як *Звісно ж, – відповіла я* (1). Семантично речення передано точно, але граматичні та лексичні засоби відтворення змінені. Буквальне значення слова *naturally* – «природно», але в цьому контексті воно має значення «чого й слід було чекати», як і український відповідник. Крім того, здійснено і граматичну трансформацію, зокрема додано граматикалізовану одиницю – частку *ж*, яка підсилює значення слова *звісно*.

Той чи той фразеологізм в англійській мові може мати кілька аналогів в українській мові, які відрізняються стилістичними характеристиками і відтінками слововживання. Підбір аналога часто вимагає уважного аналізу контексту, характеру перекладної фразеологічної одиниці та її відповідності. Напри-

клад, оригінальне речення *She whisked Sabrina off to her tarted-up mansionette in Rosedale, and faster than you could blink she'd had herself declared the official guardian* (2) у перекладі звучить як *Забрала Сабріну до свого маєтку в Роуздейлі, і не встигла я оком змигнути*, як вона проголосила себе офіційною опікункою (1).

У цьому прикладі використано аналогічний англійському український фразеологізм, який так само, як і фразеологізм оригіналу семантично означає швидкість дії, але відбулися певні трансформації: займенник *you* відтворено займенником *я*; граматичні трансформації, серед іншого замінено умовний спосіб на дійсний, здійснено додавання знаменної одиниці *оком* та опущення граматикалізованої одиниці *than*; а також лексико-семантична трансформація, зокрема антонімічний переклад: *не встигла* → *faster*. Це пов'язано з тим, що стилістично аналізований фразеологізм в англійській мові має форму порівняння, а при перекладі цей стилістичний прийом втрачено.

У наступному прикладі використано прийом калькування для позначення назви організації: *After the Royal Canadian Regiment had got things under control, the Mounties arrived* (2). Переклад звучить так: *Після того, як Канадський королівський полк установив свій контроль, прибула кінна поліція* (1). Калькування тут супроводжується перестановкою слів у словосполученні, що спричинено різницею побудови іменникових словосполучень англійської та української мов *Royal Canadian Regiment* → *Канадський королівський полк*.

При аналізі перекладу роману необхідно звернути увагу на денотативний аспект трансформації. Денотативний план визначає понятійно-логічне ядро значення. Денотативний план формально-змістових трансформацій на лексичному рівні демонструють кореферентні заміни. Кореферентний ряд у текстах оригіналу та перекладу представлено найчастіше позначеннями особи, персонажа, різними властивими йому найменуваннями. Наприклад: *Miss Chase and Miss Laura Chase Entertain an Out-of-Town Visitor* (2) у перекладі: *Міс Чейз та міс Лора Чейз розважають гостей міста* (1). Кореферентна заміна *Out-of-Town Visitor* / *гостя міста*, що вказує на статус персонажа, доцільна в перекладі. «Перекладач може використати будь-яку номінацію за умови її доцільності в певному контексті. Тим самим змінюється форма та зміст, незмінним залишається лише референт», – зауважує О. О. Селіванова [6, 462].

Партономічні трансформації – заміни назви цілого назвою його частини. Наприклад, *Bolshevism* (2) в оригіналі та *Більшовики* у перекладі (1).

Генералізація – заміна назви частини назвою цілого: *After the Royal Canadian Regiment had got things under control, the Mounties arrived* (2) перекладено як *Після того, як Канадський королівський полк установив свій контроль, прибула кінна поліція* (1). У наведеному прикладі в оригіналі йдеться про те, що прибули співробітники канадської кінної поліції – *Mounties*. Але перекладач використав генералізацію і переклав це як назву підрозділу організації *кінна поліція*. При цьому він вжив також лексичне

додавання *кінна*, щоб читачеві було зрозуміло, про який саме підрозділ йдеться.

Еквонімічні трансформації засновані на тому, що еквоніми – поняття одного рівня узагальнення зі спільним гіперонімом як ознакою роду [5, 129]. Отже, еквонімічні трансформації полягають у заміні гіпоніма іншим гіпонімом того самого класу. Наприклад: *That kind of thing doesn't run in her family* (2) у перекладі *Такі штуки для її родини не звичні* (1). Словосполучення *kind of thing* 'річ певного роду' замінено іменником у формі множини – *штуки*. У нашому випадку одиниці перекладу є контекстуальними синонімами, проте мають різне стилістичне навантаження: слово *штуки* належить до розмовного стилю і зменшує серйозність усього висловлювання.

Отже, застосування різних перекладацьких трансформацій дає змогу досить адекватно передавати зміст роману, хоча деякі види трансформацій призводять до усунення в перекладі смислу, наявного в оригіналі. Тому перекладач повинен бути максимально обережним при використанні трансформацій, що помітно відрізняють оригінальний текст і текст перекладу.

Здійснення прагматичного впливу на читача роману є одним з найважливіших завдань письменників. Тому вибір мовних засобів в процесі перекладу художнього тексту впливає на встановлення необхідного прагматичного ставлення читача до тексту.

Аналіз матеріалів дослідження уможливив виявити такі види прагматичної адаптації при перекладі роману М. Етвуд «Сліпий убивця». Використання **першого виду прагматичної адаптації** забезпечує адекватне розуміння читачами повідомлення перекладу. Орієнтуючись на «усередненого» читача, перекладач урахує, що повідомлення, зрозуміле англійським читачам оригіналу, може бути не зрозумілим українськомовним читачам перекладу, оскільки в них немає необхідних фонових знань. Компенсує це додаткова інформація, яку в таких випадках вносять у текст перекладу: *The car fell a hundred feet into the ravine, smashing through the treetops feathery with new leaves, then burst into flames and rolled down into the shallow creek at the bottom* (2) у перекладі як *Автомобіль пролетів сотню футів, упало в яр, прорвавши кризу верхівки дерев, оперені молодим листям, моді вибухнуло й скотилося у мілкий струмок униз* (1). В Австралії та Канаді, *creek* – це назва малої чи середньої річки або струмка. В українській мові є запозичений відповідник з неусталеним правописом «крік», або «крик». Але цей відповідник використовується переважно в наукових або науково-популярних текстах і може бути не відомим широкому колу читачів. Тому перекладач використав таку лексико-семантичну трансформацію, як диференціація значення, та обрав найбільш вдалий еквівалент для художнього тексту.

Другий вид прагматичної адаптації переважно припускає передачу рецептора перекладу емоційного впливу вихідного тексту, що забезпечує правильне сприйняття змісту оригіналу: *My sister was never a good driver* (2) та *Моя сестра так і не стала правним водієм* (1). Попри те, що вжито антоніміч-

ну трансформацію, прагматичний вплив перекладач відтворив достеменно: мовець прагнув переконати співрозмовника в тому, що аварія сталася через те, що жінка була поганим водієм.

Any more lemonade?

No, she says. We've drunk it all up (2).

Ще лимонад є?

– Ні, – відповідає вона, – ми увесь допили (1).

Питання *Any more lemonade?* англійською сформульовано так, що воно може означати і пропозицію налити ще лимонаду співрозмовникові, і питання до співрозмовника щодо того, чи залишився лимонад (так, як в оригіналі). Перекладач відтворив речення таким чином, щоб передати саме ту прагматику мовця, яку мав на увазі автор.

Сталий зворот *Go on* (2) 'продовжуй' є імперативом і може мати на увазі будь-яку дію, яку закликають продовжувати. У цьому прикладі перекладач обрав варіант «Розповідай» (1), тобто використав конкретизацію і уточнив, що мовець мав на увазі, щоб співрозмовник продовжував розповідати далі. Перекладач опустил можливе слово «далі», тому що в цьому уривку воно утворювало семантичний плеоназм – з контексту зрозуміло, що мав на увазі мовець.

Для **третього виду прагматичної адаптації** характерне забезпечення бажаного впливу, якого досягають за допомогою орієнтування на українськомовного читача і конкретну ситуацію спілкування, описану в романі. *I was informed of the accident by a policeman: the car was mine, and they'd traced the licence* (2) у перекладі звучить *Мене про аварію проінформували полісмен: авто було моє, вони відстежили номери* (1). У романі йдеться саме про ліцензію, а не про номери, для яких використовується термін "vehicle registration plates" або "registration plates". Йдеться про звичку для канадців процедуру відстеження ліцензії через номери, але українцями щодо цього потрібно б було додаткове пояснення, тому перекладач влучно використав модуляцію (прийом семантичного розвитку) і передав головне, щоб уникнути зайвих у тексті роману пояснень.

Розглянемо особливості використання **четвертого виду прагматичної адаптації** у закадровому перекладі. Такий вид адаптації припускає розв'язання «екстраперекладацького понадзавдання».

Четвертий вид прагматичної адаптації використовується, коли в англійській та українській мовах вживання мовних засобів, які не властиві текстам певного типу, має неоднаковий комунікативний ефект. Наприклад, у деяких ситуаціях текст, написаний у книзі, є частиною зорового образу. *SPECIAL TO THE STAR* (2) перекладено як *СПЕЦІАЛЬНО ДЛЯ «СТАР»* (1). У наведеному прикладі для відтворення підзаголовку перекладач використав великі літери, так само, як і в оригіналі, щоб читач уявив, що цей текст написано в газеті.

Велика кількість відповідностей – часткових і повних еквівалентів – свідчить, що канадські романи мають досить великий потенціал для адекватної передачі значення з однієї мови на іншу.

Висновки та перспективи подальших досліджень у цьому напрямі. Роман М. Етвуд «Сліпий убивця» свідчить, що канадські романи відрізняються

специфічним набором одиниць, опертих, крім усього, й на культурно-історичні образи. Значна кількість аналогів має відповідники в іншій мові. Нерідко перекладацька одиниця може бути репрезентована кількома аналогами в мові-реципієнті, які відрізняються стилістичними характеристиками і відтінками слововживання. Підбір аналога вимагає від перекладача уважного аналізу контексту, характеру перекладної одиниці та її відповідності.

Існування перекладацьких одиниць, образність яких передано калькуванням, – достатня підстава стверджувати, що у двох аналізованих мовах є можливість адекватної передачі образу такої безеквівалентної одиниці. Отриманий в результаті калькування переклад в подальшому може увійти в лексичний або фразеологічний фонд мови-реципієнта.

Зіставний аналіз уможливив виділити такі типи відповідностей між мовними одиницями української

та англійської мов: повна еквівалентність, зумовлена зазвичай спільним походженням явищ; часткова еквівалентність та відсутність еквівалентності.

У перекладі застосовано чотири види прагматичної адаптації, що передбачало врахування чотирьох аспектів вихідного тексту.

Послугування різними перекладацькими трансформаціями сприяє адекватній передачі змісту роману, хоча деякі види трансформацій призводять до усунення в перекладі смислу, наявного в оригіналі. Тому перекладач повинен бути максимально обережним при використанні трансформацій, що помітно відрізняють оригінальний текст і текст перекладу.

Перекладацький аспект дослідження перекладу канадських романів з англійської на українську мову дає змогу ширше глянути на функціонування художнього жанру постмодерну, тому є перспективним напрямом досліджень у майбутньому.

ЛІТЕРАТУРА

1. Демецька В. В. Адаптація як поняття перекладознавства й культурології. *Вісник СумДУ. Серія Філологія*. 2007. № 1, т. 2. С. 96–102.
2. Денисова Т. Н. Історія американської літератури ХХ століття. Вид. 2-ге, доп. Київ : КМ Академія, 2012. 487 с.
3. Комиссаров В. Н. Теория перевода (лингвистические аспекты). Москва : Высшая школа, 1990. 253 с.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова книга, 2003. 448 с.
5. Кочерга Г. В. Механізм пропозиційно-диктумної мотивації українських відмінникових дієслів: еквонімічний різновид у когнітивно-ономасіологічному висвітленні. *Лінгвістичні дослідження*. 2016. Вип. 42. С. 129–135.
6. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
7. Фесенко Т. А. Концептуальные основы перевода : учеб. пособие. Тамбов : ТГУ, 2001. 123 с.
8. Neubert A. Pragmatische Aspekte der Übersetzung. *Grundfragen der Übersetzungswissenschaft*. Leipzig : Vorlag Enzyklopädie, 1968. S. 21–33.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Етвуд М. *Сліпий убивця* / пер. О. Оксеніч. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=MvZNDwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%BF%D0%B8%D0%B9+%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D1%86%D1%8F&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwjunY-7hJbtAhXisIsKHXuaAEkQ6AEwAHoECAMQAg#v=onepage&q=%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%BF%D0%B8%D0%B9%20%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D1%86%D1%8F&f=false> (дата звернення: 10.11.2020).
2. Atwood M. *The Blind Assassin*. URL: <http://fibusta.is/b/132793/read> (Last accessed: 10.11.2020).

REFERENCES

1. Demetska, V. V. (2007). Adaptatsiia yak poniattia perekladoznavstva i kulturolohii [Adaptation as the concept of translation studies and culture studies]. *Visnyk SumDU, Seriia Philolohiia*, 1 (2), 96–102 [in Ukrainian].
2. Denysova, T. N. (2012). Istoriiia amerykanskoj literatury XX stolittia [The history of American literature of XX century]. 2nd ed. Kyiv: KM Akademiia [in Ukrainian].
3. Komissarov, V. N. (1990). Teoriya perevoda (lingvisticheskie aspekty) [The translation theory (linguistic aspects)]. Moskva: Vysshaya shkola [in Russian].
4. Korunets, I. V. (2003). Teoriia i praktyka perekladu (aspektnyi pereklad) [The theory and practice of translation (aspect translation)]. Vinnytsia: Nova knyha [in Ukrainian].
5. Kocherha, H. V. (2016). Mekhanizm propozytsiino-dyktumnoi motyvatsii ukrainskykh vidimennykovykh diiesliv: ekvonomichnyi riznovyd u kohnityvno-onomasiolohichnomu vysvitlenni [The mechanism of propositional and dictum motivation of the Ukrainian verbs derived from nouns: equonymic variation in the cognitive and onomasiological analysis]. *Linhvistychni doslidzhennia*, 42, 129–135 [in Ukrainian].
6. Selivanova, O. O. (2008). Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy [Modern linguistics: directions and problems]. Poltava: Dovkillia-K [in Ukrainian].
7. Fesenko, T. A. (2001). Konceptual'nye osnovy perevoda [The concept basics of the translation]. Tambov: TGU [in Russian].
8. Neubert, A. (1968). Pragmatische Aspekte der Übersetzung [The Pragmatic aspects of the translation]. *Grundfragen der Übersetzungswissenschaft*. Leipzig: Vorlag Enzyklopädie, 21–33 [in German].

SOURCES OF ILLUSTRATIVE MATRRIAL

1. Etwud M. *Slipyi ubyvtsia* [The Blind Assassin] / per. O. Oksenyh. Retrieved from: <https://books.google.com.ua/books?id=MvZNDwAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%BF%D0%B8%D0%B9+%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D1%86%D1%8F&hl=uk&sa=X&ved=2ahUKEwjunY-7hJbtAhXisIsKHXuaAEkQ6AEwAHoECAMQAg#v=onepage&q=%D1%81%D0%BB%D1%96%D0%BF%D0%B8%D0%B9%20%D1%83%D0%B1%D0%B8%D0%B2%D1%86%D1%8F&f=false> [in Ukrainian].
2. Atwood, M. *The Blind Assassin*. Retrieved from: <http://fibusta.is/b/132793/read> [in English].